

בתי הדין המנהליים שליד בית משפט השלום בחיפה ועדות הערעור מכוח חוק

ע"נ 63093-12-17

תיק חיצוני: 801528008

1 בפני ועדת ערר לפי חוק הנכים (תגמולים ושיקום) תשי"ט-1959
 2 יו"ר הועדה – כבי' השופט אמיר סלאמה
 3 חבר הועדה – דר' אלכס קורת
 4 חבר הועדה – מר דוד לוקוב
 5 מערער פלוני
 ע"י ב"כ עו"ד יפתח קיפרמן

נגד

משיב קצין התגמולים-משרד הבטחון-אגף השיקום

פסק דין

6
 7
 8 האם נותרה אצל המערער "נכות" כהגדרתה בחוק הנכים (תגמולים ושיקום) (להלן – "חוק הנכים"),
 9 עקב אירוע מיום 17.8.11?

10
 11 זוהי השאלה העומדת להכרעתנו בהליך זה, עליה יש להשיב, כך אנו סבורים, בחיוב.

12
 13 בללי

14
 15 1. המערער, יליד 1984, משרת מאז 2008 בתפקיד סוהר בשירות בתי הסוהר.

16
 17 2. ביום 17.8.11, בעת שיצא ממעון הסגל באחד ממתקני הכליאה בארץ, נתקל המערער במשטח
 18 עץ, נפל ארצה ונחבל בפלג הימני בגופו.
 19 עקב כך הופנה המערער לחדר מיון, שם נבדק באותו יום ואובחן כסובל משבר במרפק ימין.
 20 יש לציין כי נסיבות האירוע והטיפולים בעקבותיו מפורטים בתצהיר המערער שצורף לכתב
 21 הערעור, עליו הוא לא נחקר בהליך זה, והם אינם, הלכה למעשה, שנויים במחלוקת.

22
 23 3. ביום 14.12.16 הגיש המערער תביעה להכרת זכות מכוח חוק הנכים, בה טען שנותנה אצלו
 24 נכות במרפק ימין.

בתי הדין המנהליים שליד בית משפט השלום בחיפה ועדות הערעור מכוח חוק

ע"נ 63093-12-17

תיק חיצוני: 801528008

- 1 4. ביום 7.12.17 דחה המשיב את טענת המערער לקיום נכות במרפק ימין, בהסתמכו על חוות
2 דעת של מומחה מטעמו בתחום האורתופדי (די"ר ליובושיץ), אשר קבע כי לא מצא בבדיקתו
3 מגבלה או נכות במרפק ימין.
4 על החלטה זו מונח הערעור שבפנינו.
5
- 6 5. במסגרת ההליך הנוכחי הסתמך המערער על חוות דעת של מומחה מטעמו בתחום
7 האורתופדי (די"ר דוד קרת), שמצא בבדיקתו מגבלות ביישור הסופי ובכיפוף הסופי של
8 המרפק, באופן המצדיק לשיטתו קביעת נכות בשיעור 10%.
9
- 10 6. המשיב חזר בפנינו על עמדתו, וצירף חוות דעת משלימה של די"ר ליובושיץ מטעמו, בה הגיב
11 לחוות דעתו של די"ר קרת, וציין כי ממצאי האחרון אינם תואמים את ממצאי בדיקתו
12 הקלינית בה לא מצא מגבלות כלשהן במרפק, והם אינם עולים בקנה אחד עם ממצאי
13 בדיקות הדמיה אשר אינם מצביעות על ליקוי כלשהו במרפק.
14
- 15 7. על רקע הפערים בין חוות הדעת מונה די"ר יפתח בר כמומחה מטעם הוועדה בתחום
16 האורתופדי.
17 אלה היו עיקר הקביעות של די"ר בר בחוות דעתו:
18
- 19 - ממצאי הבדיקה הקלינית במרפק ימין היו תקינים, למעט הגבלה קלה בסופינציה
20 (תנועה סיבובית);
21 - בצילומים לאחר החבלה נראה שהשבר במרפק התחבר, וכי אין כיום סימנים פתולוגיים
22 או שינויים שחיקתיים;
23 - המערער סבל משבר תוך מפרקי, אשר גורם לפגיעה בסחוס המפרקי. המומחה ציין כי
24 מחקרים מלמדים שגם אם השבר התאחה בצורה תקינה, עדיין יש סיכוי להתפתחות
25 שינויים אוסטיאוארטריטיים, גם שנים לאחר החבלה;
26 - נוכח האמור מצא המומחה להכיר בקיום נכות בגין שבר תוך מפרקי שהתרפא במרפק
27 ימין, עקב האירוע הנדון, וזאת מבלי להיכנס לסוגיית שיעור הנכות (נוכח הנחות
28 הוועדה).
29
- 30 8. המשיב הפנה לדי"ר בר שאלות תבהרה, אך האחרון עמד במסגרת תשובותיו על עמדתו.
31
- 32 9. על רקע האמור ביקש המערער לקבל את הערעור, ללא צורך במתן פסק דין מנומק, על ידי
33 הכרה בזכאות מכוח חוק הנכים בגין נכות במרפק ימין.

בתי הדין המנהליים שליד בית משפט השלום בחיפה ועדות הערעור מכוח חוק

ע"נ 17-12-63093

תיק חיצוני: 801528008

1 בהודעה מיום 16.11.20 מסר המשיב כי הוא מסכים, לצרכי פשרה, להכיר בזכאות המערער
2 בגין נכות אך ורק בשל מצב אחרי שבר או חבלה במרפק ימין שהתרפא, בהתאם לסעיף
3 41(5)א לתקנות הנכים (מבחנים לקביעת דרגות נכות), התשי"ל-1969 (להלן – "תקנות
4 הנכים").
5 בתגובה מסר המערער, כי אין מקום להגביל את ההכרה בזכותו לפי סעיף כזה או אחרת
6 בתקנות הנכים, אלא יש להכיר בקיום זכות עקב נכות במרפק ימין, ללא סייגים.
7 הואיל והמשיב לא הסכים עם כך, ניתנה הוראה בדבר הגשת סיכומי טענות, והצדדים
8 הגישו סיכומי טענות בכתב.

דין והכרעה

- 10
11
12 10. לאחר שקילת טענות הצדדים מצאנו כי דין הערעור להתקבל.
13
14 11. למעשה, הסוגיה היחידה שעמדה על הפרק לצורך בחינת זכאות המערער לפי חוק הנכים,
15 היתה האם נותרה אצל המערער "נכות" במרפק ימין, כהגדרתה בחוק הנכים.
16 בסוגיה זו, שהיא רפואית במהותה, החלטנו למנות מומחה רפואי מטעמנו, אשר סבר בחוות
17 דעתו כי אכן נותרה למערער נכות במרפק ימין עקב האירוע המדובר, והוא עמד על כך
18 במסגרת תשובות לשאלות הבהרה שהפנה אליו המשיב.
19
20 12. הלכה היא שלחוות דעתו של מומחה מטעם הוועדה יש משקל עודף ביחס לחוות הדעת
21 שהוגשו מטעם הצדדים, בהיותה ניתנת על ידי מומחה מקצועי בלתי תלוי, המשמש זרועה
22 הארוכה של הוועדה.
23 אכן, שיקול הדעת ביחס לעניינים שברפואה נתון לעולם לוועדה, אשר אף רשאית לסטות
24 ממסקנות המומחה מטעמה, ואולם הדבר ייעשה במשורה, ורק כאשר מתקיימים ליקויים
25 היורדים לשורשה של חוות דעת המומחה, באופן שאינו מאפשר עוד להסתמך על מסקנותיו.
26
27 13. במקרה דנן ניתנה חוות דעת מפורטת, יסודית ומנומקת של המומחה מטעם הוועדה, אשר
28 חזר על מסקנותיו במסגרת תשובות לשאלות הבהרה, תוך הפניה לספרות רפואית,
29 לממצאים קליניים שמצא המומחה ולמסמכים רפואיים הנוגעים למערער.
30 המומחה לא נחקר על חוות דעתו, דבר המוסיף משקל לחוות הדעת ולמסקנותיו, ומקשה על
31 סטייה מהם.
32
33 14. לא מצאנו ממש בנימוקי המשיב בסיכומיו, שלא להכיר בקיומה של "נכות" במרפק ימין
34 חרף האמור בחוות דעת ד"ר בר.

בתי הדין המנהליים שליד בית משפט השלום בחיפה ועדות הערעור מכוח חוק

ע"נ 63093-12-17

תיק חיפוני: 801528008

15. אכן, צודק המשיב בכך שתנאי לקיומה של זכות מכוח חוק הנכים היא קביעת קיומה של "נכות" כהגדרתה בסעיף 1 לחוק הנכים: "איבוד הכושר לפעול פעולה רגילה, גופנית, נפשית או שכלית, לרבות קוגניטיבית, או פחיתותו של כושר זה...".
- יודגש כי לצורך קביעת "נכות" כאמור אין מקום להידרש למבחני הנכות הקבועים בתקנות הנכים, המיועדים לקביעת שיעור הנכות, שכן מדובר בערוב מין בשאינו מינו, כאשר הסמכות לקבוע את עצם קיומה של "נכות" נתונה לקצין התגמולים, והיא נעשית בהתאם לאמות המידה הקבועות בהגדרה הנייל שבסעיף 1 לחוק הנכים, ואילו הסמכות לקביעת שיעור הנכות, לאחר קביעת עצם קיומה, נתונה לוועדות הרפואיות מכוח חוק הנכים, והיא נקבעת בהתאם למבחנים הקבועים בתקנות הנכים (ראו למשל רע"א 5857/20 קצין התגמולים נ' פלוני וכן את פסק הדין שניתן ב- ע"ר (מחוזי חיפה) 15843-01-21).
- מטעם זה ייתכנו מקרים בהם תיקבע עצם קיומה של נכות ומשכך תוכר זכאות התובע מכוח חוק הנכים, אך ועדה רפואית יכולה לקבוע כי שיעור הנכות עומד על 0%, דבר שאינו פוגם בעצם קיום זכות לפי החוק.
16. במסגרת סיכומי העלה המשיב שלושה טיעונים עיקריים:
- האחד, ממצאי בדיקתו הקליניים של ד"ר בר מעידים על העדר קיומה של מגבלה כלשהי במרפק ימין, ומכאן שהמצב במרפק אינו עונה על הגדרת "נכות" כאמור;
- השני, ד"ר בר טעה עת קבע נכות על סמך אפשרות זניחה סטטיסטית, גם לשיטתו, של התפתחות שינויים ניווניים בעתיד, וזאת כאשר שינויים אלה לא התפתחו במשך השנים שחלפו מאז קרות האירוע.
- השלישי, המומחה קבע שקיים סיכוי לנכות בעתיד, כאשר המשמעות היא שכיום אין נכות.
17. אין בידינו לקבל טיעונים אלה.
18. ראשית, ד"ר בר מצא בבדיקתו הקלינית של המערער הגבלה קלה בסופינציה, כפי שצויין בחוות דעתו (סעיף 5).
- המשיב טען בסיכומיו כי ד"ר בר חזר בו מקביעה זו במסגרת תשובות לשאלות הבהרה (תשובה 1.1), ואולם עיון מדוקדק בתשובה האמורה מעלה כי ממצאי הסופינציה היו מצד ימין 80 מעלות (אקטיבי) ו- 85 מעלות (פסיבי), ואילו מצד שמאל היו 90 מעלות (אקטיבי) ו- 95 מעלות (פסיבי), עדות לכך שאכן קיימת מגבלה, אמנם קלה, בסופינציה של מרפק ימין. בהקשר זה הבהיר המומחה במסגרת תשובה 1.2 לשאלות הבהרה, כי מגבלה זו יכולה להיות מוסברת על רקע פגיעה סחוסית אפשרית שקיימת במרפק חרף איחוי הצצם, אשר תרמה להתפתחות שחיקה סחוסית ו/או פגיעה תוך מפרקית שתורמת להגבלה בתנועות.

בתי הדין המנהליים שליד משפט השלום בחיפה ועדות הערעור מכוח חוק

ע"נ 63093-12-17

תיק חיצוני: 801528008

- 1 שנית, בחוות דעתו הסביר ד"ר בר כי אף שהשבר התאחה, מבחינת גרמית, בצורה תקינה,
 2 עצם היות השבר תוך מפרקי, מותיר סיכוי להתפתחות עתידית של שינויים שחיקתיים-
 3 ניווניים, כאשר את המסקנה האמורה הוא ביסס על מאמרים אליהם הפנה בחוות דעתו,
 4 ומתוכם ציטט במסגרת תשובות לשאלות ההבהרה.
 5 קביעתו ומסקנתו של ד"ר בר בהקשר זה לא נסתרה.
 6 המשיב שם את יהבו בנדון על כך שד"ר בר ציין בתשובה 3.1 כי הסיכוי להתפתחות שינויים
 7 ניווניים במקרה דנן הוא "קטן עד זניח", ואולם המומחה הדגיש כי במחקר אליו הפנה
 8 בנדון נמצא שהסיכוי אכן קיים, וכי שיעורו עומד על 7.5%, וזאת בהתייחס לנפגעים אשר
 9 תועד ביחס אליהם ביצוע צילומי רנטגן שנתיים ויותר לאחר הפגיעה (54 מתוך 884).
 10 הנה כי כן, הסיכוי שיתפתחו אצל המערער שינויים שחיקתיים-ניווניים בשל השבר התוך
 11 מפרקי ממנו סבל אינו סיכוי שניתן להתייחס אליו בביטול, קל וחומר כאשר כבר כיום יש
 12 עדות למגבלה קלה בסופינציה של המרפק, אשר ייתכן שהיא פועל יוצא משינויים שכבר
 13 מתחוללים בסחוס.
 14
 15 שלישית, "השורה התחתונה" המתקבלת מחוות דעתו של ד"ר בר ומתשובותיו לשאלות
 16 הבהרה, היא שאין לומר כי מרפקו הימני של המערער הוא בגדר מרפק "בריאי".
 17 מדובר במרפק שסבל משבר תוך מפרקי, שגם בחלוף שנים קיים סיכוי לא מבוטל שיתפתחו
 18 בו שינויים שחיקתיים-ניווניים; כאשר כבר כיום קיימת אינדיקציה קלינית להתפתחות
 19 שינויים מסוג זה (המתבטאת בהגבלה קלה בסופינציה).
 20 מצב מסוג זה עונה על הגדרת "נכות" בסעיף 1 לחוק הנכים, שכן הוא מתאים למצב של
 21 פחיתת כושר הפעולה הכללי, באופן חלקי, במרפק ימין, והוא מצדיק הכרה בזכאות
 22 המערער מכוח חוק הנכים ביחס למרפק ימין, גם אם בסופו של דבר ייקבע, על ידי ועדה
 23 רפואית, כי נכות זו היא בשיעור 0% (ואיננו קובעים כמובן מסמרות בנדון, שכן הדבר חורג
 24 מסמכות המשיב ומשכך חורג מסמכותנו).
 25
 26 לבסוף נציין כי גישת המשיב, כפי שמצאה ביטוי בהודעתו מיום 16.11.20, לפיה ניתן להכיר
 27 בנכות במרפק רק ביחס לסעיף מסויים בתקנות הנכים, אינה ממין העניין.
 28 כפי שפורט קודם לכן, סמכותו של המשיב היא אך לבחון את עצם קיומה של נכות
 29 כהגדרתה בחוק, מבלי להזדקק לסעיף כזה או אחר בתקנות הנכים, ומבלי לבחון את הנכות
 30 בהתאם לאמות המידה הקבועות בתקנות אלה.
 31 משמצאנו כי המצב במרפק ימין עונה על הגרת נכות, אין מקום להגביל את הנכות לתקנה
 32 כזאת או אחרת בתקנות הנכים, כאשר קביעת שיעור הנכות הוא מתפקידה של ועדה
 33 רפואית, שעתידיה לשבת על המדוכה בהקשר זה.

בתי הדין המנהליים שליד בית משפט השלום בחיפה ועדות הערעור מכוח חוק

ע"נ 63093-12-17

תיק חיצוני: 801528008

1 בשולי הדברים נציין כי המשיב נקלע בטיעונו בנקודה זו לקושי לוגי, שכן הוא עצמו הפנה
 2 בסיכומיו (סעיף 15.3) לסעיף 41(5)א לתקנות הנכים, הקובע כי מצב אחרי שבר או חבלה
 3 בפרק שהתרפא מבלי להשאיר שינויים ניווניים או הגבלות תפקודיות מקנה נכות בשיעור
 4 1%.
 5 כאמור, הפניה לסעיף כזה או אחר בתקנות הנכים אינה ממין העניין, ואולם אם כבר
 6 בתקנות אלה עסקינן, הרי שהן ממחישות שגם מחוקק המשנה מצא לקבוע נכות בשבר תוך
 7 מפרקי, אף אם השבר לא גרם לשינויים ניווניים ולא הותיר מגבלות תנועה).

סוף דבר

11 22. על יסוד האמור אנו מקבלים את הערעור, וקובעים כי מן הדין היה להכיר בקיומה של
 12 "נכות" במרפק ימין עקב האירוע מיום 17.8.11.
 13
 14 23. אנו מחייבים את המשיב לשלם למערער שכ"ט עוי"ד בסך כולל של 7,500 ₪, וכן להשיב לו
 15 את עלות שכר המומחה מטעמו (כנגד הצגת אסמכתות תשלום מתאימה), וזאת בתוך 30
 16 ימים, אחרת ישאו הסכומים הפרשי הצמדה וריבית כחוק עד מועד התשלום בפועל.
 17
 18
 19 ניתן היום, כ' אב תשפ"א, 29 יולי 2021, בהעדר הצדדים.

20
 21
 22

מר זוד לוקוב
 חבר הוועדה

ד"ר אלכס קורת
 חבר הוועדה

אמיד סלאמה, שופט
 יו"ר הוועדה

23
 24
 25